



Република Србија  
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 1846/2022  
22.12.2022. године  
Београд

**У ИМЕ НАРОДА**

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасмине Стаменковић, председника већа, др Илије Зиндовића, Татјане Миљуш, Бранка Станића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Драгана Милидраговић, адвокат из ..., против тужене Техничке школе „Павле Савић“ из Новог Сада, коју заступа Правобранилаштво АП Војводине, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 730/22 од 01.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 22.12.2022. године донео је

**ПРЕСУДУ**

**I ДОЗВОЉАВА СЕ** одлучивање о посебној ревизији тужене.

**II ПРЕИНАЧАВАЈУ СЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1149/2021 од 04.11.2021. године у усвајајућем делу и пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 730/22 од 01.03.2022. године и **ПРЕСУЂУЈЕ:**

**ОДБИЈА СЕ** тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу за период од 01.10.2018. године до 31.12.2020. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 24.688,33 динара са затезном каматом од 09.02.2021. године до исплате као и износ од 2.944,77 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 08.02.2021. године, те на име накнаде регреса за коришћење годишњег одмора износ од 40.630,68 динара са затезном каматом од 09.02.2021. године до исплате као и износ од 4.901,89 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 08.02.2021. године као неоснован.

**ОДБИЈА СЕ** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

**Образложење**

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1149/2021 од 04.11.2021. године делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу плати за период од 01.10.2018. године до 31.12.2020. године накнаду за трошкове исхране у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Одбијен је тужбени захтев тужиоца преко досуђеног износа, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, као и захтев за исплату обрачунате затезне камате преко досуђеног износа, као и захтев преко досуђеног износа на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора и обрачуната затезна камата на тај износ преко досуђеног па до траженог

износа. Обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Тужилац је ослобођен од плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 730/22 од 01.03.2022. године одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда Основног суда у Новом Саду у побијаном усвајајућем делу.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију по основу одредбе члана 404. ЗПП, ради разматрања питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе и новог тумачења права.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе о праву запослених у основним школама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20, у даљем тексту ЗПП), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању на коме су засноване нижестепене одлуке, тужилац је код тужене запослен на радном месту радник у школској ..., са коефицијентом за обрачун плате од 8,62, а од септембра 2020. године на радном месту ... наставник, са коефицијентом за обрачун плате од 11,15. У утуженом периоду тужена је тужиоцу обрачунавала и исплаћивала зараду тако што је основицу коју објављује Влада Републике Србије множила коефицијентом радног места. Наведена методологија обрачуна плате се примењује на све запослене у државним органима и јавним службама од јула 2001. године, од када је у примени Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 123/21). Тако добијени износ производа коефицијента и основице, тј. висина основне плате тужиоца за сваки месец спорног периода била је мања од износа минималне зараде, услед чега је тужена сваког месеца вршила корекцију плате до износа минималне зараде тако да је тужили у утуженом периоду исплаћивана плата у висини минималне зараде. У обрачунским листама плата тужиоца, накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није исказана као посебна ставка. Висина потраживања тужиоца одређена је према налазу вештака, који је исту утврдио у недостатку параметара из општих аката аналогном применом параметара у важећем Посебном колективном уговору који се односи на јавна предузећа у комуналној делатности која се финансирају из буџета, који је важио у спорном периоду, на основу кога се исплаћују наведене накнаде запосленима који зараду такође остварују исплатом из буџета Републике Србије.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и обавезали тужену да тужиоцу исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора за утужени период, у висини која је утврђена вештачењем, са припадајућом каматом, јер су закључили да у износу минималне зараде, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених

судова, у ситуацији када је тужена тужиоцу исплаћивала минималну зараду следи да тужиоцу није исплаћена накнада за исхрану и регрес, па је тужена дужна да му те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, правном аналогијом, према критеријумима у упоредним важећим Колективним уговорима у Републици Србији за предузећа која се финансирају из буџета, који су били важећи у истом временском периоду на који се односи и предметно потраживање тужиоца.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом тужене указује да су нижестепени судови на утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Наиме, Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017...129/2021), у одредби члана 187. став 3. прописује да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 123/21), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана Закона прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20), у одредби члана 20. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са Законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, ниже од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описани начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе Закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2 тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка

1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата који се примењују на запослене у основном образовању.

У конкретном случају, тужилац је запослен у школи, па се на утврђивање и обрачун његове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како Закон о платама у државним органима и јавним службама, као посебан закон, прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује супсидијарну примену опште норме из Закона о раду. Такође, посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15 и 99/20) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није прописивао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 12/2009). Следом реченог, применом цитираних прописа, тужиоцу не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора јер су те накнаде садржане у коефицијенту његове плате, а околност да је тужиоцу, у спорном периоду исплаћивана минимална зарада, без утицаја је на другачије одлучивање.

Имајући у виду све наведено, на основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлуку донео као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија  
Јасмина Стаменковић, с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић